

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОЕКТ USAID «ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ»

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ

Путівник до успіху: 4 кроки

Вересень 2021

Пандемія COVID-19 впливає на здоров'я не тільки населення, а й бізнесу, зокрема малих та середніх підприємств. Карантинні обмеження спричинили простой на виробництві та зменшення попиту на ринку, внаслідок чого скоротилися грошові надходження. В такій ситуації отримати нове фінансування стало ще складніше.

Реструктуризація заборгованості допоможе подолати фінансові труднощі у виконанні договірних зобов'язань. У цьому буклеті надано важливу інформацію для успішного проведення перемовин із лізингодавцем щодо реструктуризації заборгованості за договором лізингу.

КРОК #1

Спочатку дайте оцінку умовам договору фінансового лізингу, а саме:

Перегляньте свої зобов'язання за договором лізингу (умови розрахунків та наслідки прострочення оплати).

Оцініть ваші можливості виконання умов договору.

Перегляньте умови договору фінансового лізингу: чи є додаткові вимоги (наприклад, плата за зміну умов договору, обмеження за строками)?

Перш ніж переходити до Кроку 2, ознайомтеся з **видами реструктуризації**:

Зміна валюти договору (іноземна або національна). Зміна валюти з іноземної на національну може допомогти уникнути валютних ризиків, проте обслуговування договору фінансового лізингу коштуватиме дорожче. І навпаки: якщо компанія має надходження у валюті, то валютний договір може суттєво знизити витрати за договором (врахуйте, що договір в іноземній валюті можливий, тільки якщо є надходження у валюті в обсязі, достатньому для погашення лізингових платежів). Також зважайте на те, що обмінний курс змінюється.

Зменшення розміру винагороди лізингодавця. Зменшення процентної ставки дасть змогу отримати додаткову ліквідність. Наприклад, якщо ваша компанія втратила декілька ключових постійних покупців, унаслідок чого суттєво знизилась виручка, а постійні витрати лишаються на тому самому рівні, то зменшення розміру винагороди лізингодавця допоможе збільшити вашу ліквідність та розраховуватися за зобов'язаннями вчасно.

Пролонгація строку фінансового лізингу. Пролонгація фінансового лізингу на певний період може допомогти вам продовжити або відновити діяльність. Наприклад, основний дебітор вашої компанії повідомив, що розрахується на 3-4 місяці пізніше за розрахунковий строк, а звичайний грошовий потік не дає можливості розраховуватися за договором фінансового лізингу вчасно. Пролонгація лізингу допоможе відновитися, проконтролювати грошовий грошовий потік, погасити борг вчасно й уникнути штрафних санкцій.

Зменшення заборгованості (зокрема – пені/штрафів). Найчастіше такий вид реструктуризації доступний для компаній, які мають гарні довгострокові партнерські відносини з лізингодавцем. Адже для продовження відносин із клієнтом лізингодавець буде готовий недоотримати прибутки та підтримати партнера в тяжкій фінансовій ситуації.

Надання кредитних канікул, тобто отримання тимчасового звільнення від зобов'язань здійснювати платежі за договором фінансового лізингу взагалі чи відшкодування певної частини вартості об'єкта фінансового лізингу та/або винагороди лізингодавця з перенесенням їх на майбутні періоди для відновлення ліквідності і фінансового стану бізнесу. Наприклад, негода знищила частину вашого врожаю або ціна на вже зібраний врожай низька, але, за прогнозами впливових джерел, ціна має суттєво зрости через певний період. Надання кредитних канікул на цей період вирішить проблеми розрахунків.

КРОК #2

Спробуйте **спрогнозувати фінансові можливості** компанії:

Розробіть фінансовий план/прогноз грошових потоків вашої компанії на очікуваний період проблем у бізнесі, а також подальше відновлення бізнесу.

Окремо відобразіть у прогнозі сценарій розвитку подій за умови реструктуризації. Для цього оберіть вид реструктуризації, на який ви очікуєте.

Прогноз має містити детальну інформацію про проблему, яка спричинила потребу в реструктуризації (наприклад, труднощі з виробництвом, джерело виручки, повернення дебіторської заборгованості, зміни у продуктивній лінійці або ін.), а також про витрати на розв'язання цієї проблеми (додаткові робочі місця тощо).

КРОК #3

Якщо після перших двох кроків ви переконалися в перевагах реструктуризації, то час підготувати документи для звернення до лізингодавця. Зазвичай потрібно підготувати такий пакет документів:

Заява про реструктуризацію, яка має містити пропозицію щодо запропонованих умов реструктуризації та її обґрунтування.

Фінансова звітність (баланс, звіт про фінансові результати) лізингоодержувача й консолідована звітність групи компаній (у разі наявності групи компаній) на останню звітну дату з розшифруванням окремих статей звітності (на вимогу лізингодавця).

Управлінська/консолідована звітність.

Документи, що підтверджують **фінансові прогнози** боржника щодо погашення боргу.

Для інвестиційного проекту зміни графіків уведення в експлуатацію, **зміни проектної документації** тощо.

Довідки з усіх обслуговуючих банків за останні три місяці та інформація про наявність або відсутність заборгованості (наприклад, за кредитами й/або договорами фінансового лізингу) і стан обслуговування боргу.

ВАЖЛИВИЙ МОМЕНТ – РОЗУМІТИ, ЯК ЛІЗИНГОДАВЕЦЬ ОЦІНЮВАТИМЕ МОЖЛИВІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ:

А. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ЛІЗИНГООДЕРЖУВАЧА

Лізингодавець оцінюватиме репутацію, кредитну історію вашу та вашої компанії.

1. Кредитна історія компанії / її засновників

Рекомендується підтримувати гарну кредитну історію та погасити борги за іншими зобов'язаннями. Лізингоодержувачу доцільно перевірити кредитну історію засновника і кредитну історію компанії у декількох бюро кредитних історій (будь-яка фізична особа може це зробити на платній основі, але раз на рік інформацію можна отримати безкоштовно); найактивніші в Україні – ПБВКІ, УБКІ, МБКІ.

2. Кримінальні/судові справи, факти недобросовісної участі в тендерах, факти шахрайства, притягнення до кримінальної відповідальності, несплата податків

Доцільно мати чистий послужний список і не бути стороною багатьох судових справ. Перевірте Єдиний державний реєстр судових рішень (за кодом ЄДРПОУ компанії/компаній групи), у разі наявності судових справ треба підготувати пояснення щодо їхньої історії та перспектив вирішення.

Податкову заборгованість можна перевірити на сайті ДПС України.

3. Фальсифікація фінансових документів (розбіжності у фінансовій звітності, розбіжності розшифровок із даними офіційної звітності, які клієнт не спроможний чітко пояснити)

Переконайтеся в тому, що ваша фінансова звітність є достовірною і її можна перевірити. Звітність, що надається лізингодавцю, має узгоджуватися зі звітністю, яку подають до органів статистики та/або податкової служби. Розшифрування статей звітності повинно збігатися з фінальними даними у звітах.

В. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

1. Запитовані умови реструктуризації мають узгоджуватися з прогнозним виручки

Зазвичай лізингодавці готові вносити зміни до договору з метою реструктуризації, якщо вона обґрунтована та іншого шляху вчасного погашення заборгованості немає. Важливо, щоб прогнозні надходження лізингоодержувача спрямовувалися не тільки в поточну діяльність, а й на погашення заборгованості

2. Кредитне навантаження компанії: співвідношення обсягу операційного доходу + амортизація (ebitda) і загальної суми боргів (разом із гарантіями та отриманими акредитивами)

Переважно лізингодавці допускають значення цього показника не більш ніж 4. Це означає, що операційний дохід, який генерує компанія, дає змогу погасити всі її позики за 4 роки. Варто зауважити, що для деяких компаній значення показника може бути й більшим, якщо її кредитний портфель становлять довгострокові (понад 3 роки) позики.

3. Достатня капіталізація бізнесу

Співвідношення суми власного капіталу компанії та її загальних активів показує можливість компанії протистояти негативним непередбачуваним обставинам у бізнесі. Зазвичай достатньо капіталізованою компанією вважається компанія з рівнем власного капіталу понад 20%. Але є певні винятки – наприклад, для торговельних компаній це значення може бути меншим, зважаючи на специфіку бізнесу таких компаній.

КРОК #4

ФІНАЛЬНИЙ КРОК

1. Прочитайте цілком договір про внесення змін (про реструктуризацію) перед підписанням, а також усі документи, на які є посилання в договорі.
2. До підписання змін до договору фінансового лізингу перевірте умови щодо такого:
  - Новий строк лізингу.
  - Нові розмір, порядок сплати та графік лізингових платежів.
  - Комісії за перегляд умов.
  - Права та обов'язки сторін. Зверніть увагу на обов'язки лізингоодержувача (вимоги надання звітності й інші зобов'язання позичальника) і умови щодо відповідальності в разі прострочення платежів.

Реструктуризація є тимчасовим вирішенням короткострокових фінансових проблем для забезпечення оздоровлення бізнесу на довгострокову перспективу.

Додаткову інформацію про фінансовий лізинг шукайте на сайті Асоціації «Українське об'єднання лізингодавців» <https://uul.com.ua/informatsiya-dlya-lizyngootrymuvacha/>

Інформація не є конкретною юридичною чи фінансовою консультацією. Під час процесу реструктуризації будь-якому лізингодержувачу (або лізингодавцю) рекомендується розглянути можливість звернення за професійною порадою.

Цю публікацію підготовлено за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). За зміст цієї публікації несе виключну відповідальність Проект «Трансформація фінансового сектору», який виконується компанією DAI Global LLC. Висловлені в цій публікації погляди не обов'язково збігаються з поглядами USAID чи Уряду США.

